

Cerambyx scopolii

Mindre ekbock

Skalbaggar, Långhorningar

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Coleoptera (skalbaggar), **Familj:** Cerambycidae (långhorningar), **Släkte:** *Cerambyx*, **Art:** *Cerambyx scopolii* - mindre ekbock Fuessly, 1775 **Synonymer:** *Cerambyx scopoli* Fuessly, 1775, *liten ekbock*

Kännetecken

En ståtlig, nästan 3 cm lång skalbagge med långa, kraftiga ben och antenner. Färgen är svart, men på bakre delen av täckvingarna och flera andra ställen på kroppen förekommer vit behåring. Huvudet, halsskölden och täckvingarnas basala del har en mycket grov skulptur.

Utbredning och status

Känd från Skåne, Blekinge, Småland, Öland, Västergötland och Södermanland. Få sentida fynd i den norra delen av utbredningsområdet. Arten finns även i Danmark, Norge, Baltikum, Mellan- och Sydeuropa, Nordafrika, Turkiet och Kaukasus.

Ekologi

Larvutvecklingen sker i klena, nyligen döda stammar och grova grenar av olika trädslag med hård ved. Den är främst funnen på ek och hassel men även på bok, vildapel, päron, avenbok, alm och björk. Larven lever först under barken där den gnager ganska breda gångar. Den går sedan via en oval gång djup in i veden, ofta till själva kärnan av virket. Larvutvecklingen är två- till treårig. Den sista eftersommaren gnager larven en ganska rymlig puppkammare djupt in i veden och förseglar denna med ett kritvitt kalklock. Den förpuppar sig sedan och den fullbildade skalbaggen övervintrar i puppkammaren. Den lämnar virket i början av juni och påträffas därefter i blommor (bl.a. älggräs, skogskornell och olika flockblomstriga växter) under en månad framåt. I Mittlandsskogen på Öland kan arten lokalt vara ganska allmän i gamla hasselrunnor, där den angriper grova till medelgrova döda hasselstammar. Angreppen sker ofta strax ovan marken.

Hot

Arten hotas på sina få kvarvarande lokaler av bristande kontinuitet i tillgången på yngelmaterial. Den öländska populationen hotas av att man i Mittlandsskogen avverkar ganska stora områden med passande skog för att utvinna bränsleflis.

Åtgärder

Spar gamla hasselrunnor med döda stammar liksom grövre nedfallna ekgrenar i det aktuella området. Exploateringen av klenvirke på Öland bör begränsas och virkeshögarna tas bort före mitten av maj så att det lagrade virket inte attraherar äggläggande honor från omgivningen.

Naturvård

Åtgärdsprogram: Fastställt

Litteratur

- Baranowski, R. 1977. Intressanta skalbaggsfynd 2 (*Coleoptera*). *Ent. Tidskr.* 98: 137.
- Bilý, S. & Mehl, O. 1989. Longhorn Beetles (*Coleoptera, Cerambycidae*) of Fennoscandia and Denmark. *Fauna Ent. Scand. Vol. 22*: 101–102.
- Leiler, T.-E. 1951. Bidrag till kännedomen om svenska coleopterers utbredning och levnadssätt. 2. *Opusc. Ent.* 16: 32.
- Lindroth, C. H. 1924. Coleopterologiska notiser. *Ent. Tidskr.* 45: 137.
- Palm, T. 1953. Anteckningar om svenska skalbaggar. VII. *Ent. Tidskr.* 74:15.
- Palm, T. 1955. Bidrag till kännedomen om svenska skalbaggars biologi och systematik. 10–14. *Ent. Tidskr.* 76: 144–145.
- Palm, T. 1959. Die Holz- und Rindenkäfer der süd- und mittelschwedischen Laubbäume. *Opusc. Ent. Suppl. XVI*: 306–307.
- Sjögren, B. 1945. *Cerambyx scopolii* talrik på Blå Jungfrun. *Opusc. Ent.* 11: 170.

Författare

Bengt Ehnström 1999. © ArtDatabanken, SLU 2006.